

GENERALDIREKTORATET FÖR EU-INTERN POLITIK
DIREKTORAT B: STRUKTUR- OCH SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK

KULTUR OCH UTBILDNING

FRÄMJA PRIVATA INVESTERINGAR I KULTURSEKTORN

SAMMANFATTNING

Resumé

Studien identifierar tendenser när det gäller att främja privata investeringar i kultursektorn i EU:s medlemsstater. Studien utgår från empiriska uppgifter som har samlats in genom frågeformulär, fallstudier i fem länder och skrivbordsundersökningar. Den ger en översikt över mekanismer och åtgärder som används för att främja privata investeringar, däribland en beskattningsram (dvs. främjande av kulturkonsumtion samt företagsmässiga och filantropiska investeringar), finans- och banksystem samt förmedlande mekanismer. En jämförelse görs mellan privata investeringar i kultur i Förenta staterna respektive Europa.

Detta dokument har beställts av Europaparlamentets utskott för kultur och utbildning.

FÖRFATTARE

IMO - Institute for International Relations
Vesna Čopič, fil. dr., chefsforskare
Aleksandra Uzelac, fil. dr., samordnare av studien
Jaka Primorac, fil. dr.
Daniela Angelina Jelinčić, fil.dr.
Andrej Srakar, Master of Science
Ana Žuvela, Master of Arts

ANSVARIG HANDLÄGGARE

Ana Maria Nogueira
Utredningsavdelningen för struktur- och sammanhållningspolitik
Europaparlamentet
1047 Bryssel
E-post: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

REDAKTIONSASSISTENT

Lyna Pärt

SPRÅKVERSIONER

Original: EN
Översättning: BG, CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL.

OM UTGIVAREN

Du kan kontakta Utredningsavdelningen eller prenumerera på det månatliga nyhetsbrevet genom att skriva till: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Texten färdigställdes i juli 2011.
Bryssel, © Europaparlamentet, 2011.

Detta dokument finns tillgängligt på Internet på:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

ANSVARSFRI SKRIVNING

De åsikter som framförs i texten är upphovsmännens och utgör inte nödvändigtvis Europaparlamentets officiella ståndpunkt.

Återgivning eller översättning för icke-kommersiellt bruk är tillåtet, under förutsättning att källan anges och att utgivaren meddelas i förväg och får en skriftlig kopia.

FÖRKORTNINGAR

- A&B** Arts & Business
- ABSA** Association for Business Sponsorship of the Arts
- ACE** Arts Council England
- ACRI** Associazione di Fondazioni e di Casse di Risparmio SpA
- ADMICAL** Carrefour du Mécénat d'Entreprise (nätverk för filantropi i näringslivet)
- AEDME** Asociación Española para el Desarrollo del Mecenazgo Empresarial
- BC** Bondardo Comunicazione
- BDI** Bundesverband der Deutschen Industrie e.V. (tysk näringslivsorganisation)
- BNP** Bruttonationalprodukt
- CAF** Charities Aid Foundation
- CATI** Computer-assisted telephone interviewing (datorstödda telefonintervjuer)
- CCR** Corporate Cultural Responsibility (företagens kulturansvar)
- CEG** Creative Exports Group
- CEREC** European Committee for Business, Arts and Culture
- CHPA** Cultural Heritage Protection Act (lagen om skydd av kulturarvet)
- CIAV** Certifieringsprogram för audiovisuella investeringar
- CNC** Centre National de la Cinématographie
- CSR** Företagens sociala ansvar
- CZK** Tjeckisk krona, valuta
- DCMS** Department for Culture, Media and Sport
- EC** Europeiska kommissionen
- EES** Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
- EFCS** European framework for cultural statistics (europeisk ram för kulturstatistik)
- EGEDA** Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales

EIS	Enterprise Investment Scheme
EU	Europeiska unionen
EUR	Euro, valuta
FEUF	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
FPC	Film production company (filmproduktionsföretag)
GBP	Brittiskt pund, valuta
ICAA	Institute of Cinematography and Audiovisual Arts
IFCIC	Institut de Financement du Cinéma et des Industries Culturelles
IMO	Institut za međunarodne odnose (institutet för internationella förbindelser)
IWK	Initiativen Wirtschaft für Kunst (österrikisk företagskommitté för konst)
JSKD	Statlig fond för kulturverksamhet
LOF	Lagen om stiftelser
MKIDN	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ministeriet för kultur och nationellt kulturarv)
MLA	Museum, Libraries and Archives Council
Moms	Mervärdesskatt
NCK	Narodowe Centrum Kultury
NDPB	Non-departmental public body (oberoende förvaltningsmyndighet)
NESTA	The National Endowment for Science, Technology and the Arts
NEA	National Endowment for the Arts
NGO	Non-governmental organisation (icke-statlig organisation)
NHMF	National Heritage Memorial Fund
NIOK	Ideellt informations- och utbildningscenter
NPO	Non-profit organisation (ideell organisation)
NSRK	<i>Nationell strategi för kulturell utveckling</i>
Nyx Forum	Danskt konst- och företagsforum
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
OPP	Offentlig-privata partnerskap

PBA	Lagen om offentlig vinstverksamhet och volontärarbete
PBO	Public Benefit Organisation (allmännyttig organisation)
PDAAIA	Lagen om dokument och arkiv samt arkivinstitut
PLN	Polsk złoty, valuta
PVF	Philanthropic Ventures Foundation
RCAHMW	Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
FoU	Forskning och utveckling
RTV	Radiotelevision
SAZAS	Združenje skladateljev in avtorjev za zaščito glasbene avtorske pravice Slovenije (sammanslutning av kompositörer, författare och utgivare för upphovsrättsligt skydd i Slovenien)
SEK	Svensk krona, valuta
SKK	Slovakisk krona (koruna), valuta
SMF	Små och medelstora företag
SOFICA	Société pour le Financement de l'Industrie Cinématographique et Audiovisuelle
TCA	Lagen om skattekonsolidering
UK	Storbritannien
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur)
USA	Förenta staterna
USD	US-dollar, valuta
VP	Venture philanthropy (filantrokapitalism)
ZUJIK	Lagen om tjänster av allmänt intresse inom kultursektorn
ZAMP	Združenje avtorjev Slovenije (slovensk författarförening)
WWIK	Lagen om inkomstbestämmelser för konstnärer

SAMMANFATTNING

1.1. Inledning

1.1.1. Studiens syfte

Den blandade finansieringsekonomin för konst och kultur ses generellt som en modell för finansiell hållbarhet. Bland de olika finansieringskällorna för kulturverksamhet finns statligt stöd, privat stöd och förvärvsinkomst, men denna studie syftar till att analysera privata investeringar i kultur. Studien strävar efter att analysera de olika typerna av privata investeringar ur ett kulturpolitiskt perspektiv och med beaktande av befintliga stimulansåtgärder. Syftet är att ge Europaparlamentet en bättre förståelse av vikten av statliga stimulansåtgärder för privat kulturfinansiering. Forskningen fokuserar främst på vikten av de ekonomiska, politiska och kulturella aspekterna av de finansieringssätt och finansieringsmekanismer som regeringar har utvecklat för att främja privata investeringar i kultursektorn och det ökade utnyttjandet av dessa. Studien försöker identifiera allmänna tendenser i EU när det gäller privat finansiering i kultursektorn och ger exempel på nya metoder och strategier i EU:s medlemsstater. Den fokuserar på att undersöka de främsta motiven att finansiera kultursektorn och de största hinder som privata investerare möter. Studien tar upp behovet av jämförande kulturpolitisk forskning på detta område och betonar EU-medlemsstaternas gemensamma ansvar att tillhandahålla jämförbara uppgifter på EU-nivå. Studien innehåller även en kort analys av tendenserna och de största skillnaderna i förhållande till Förenta staterna.

Begreppet privata investeringar innefattar, enligt definitionen i denna studie, alla investeringar i, bidrag till eller utgifter för kultur från individers, företags eller icke-statliga organisationers sida. Denna definition omfattar mer än bara privata investeringar, som främst hänger samman med kapitalavkastning, och innefattar privat stöd och förvärvsinkomst från individers, företags och ideella organisationers sida, oavsett om de investerar i, sponsrar, donerar till eller konsumerar kultur. De relevanta stödformer som tas upp i denna studie är följaktligen direktinvestering, sponsring, mecenatverksamhet och gåvor samt intäkter från egenförvärvad inkomst, till exempel från biljetter, inträdesavgifter och annan försäljning. Man investerar, skänker och spenderar pengar av olika skäl. Investeringar styrs av vinstprincipen, mätt som vinst, donationer styrs av principen om socialt ansvar, vilket kommer till uttryck genom sociala, symboliska och liknande icke-ekonomiska kulturvärden, och spendering styrs av principen om konsumentmakt, mätt som kulturens marknads- eller användningsvärde samt egenvärde.

1.1.2. Uppgiftskällor som använts

Den utbredda uppfattningen att den blandade finansieringsekonomin för konst och kultur skulle kunna öppna nya perspektiv för kultursektorns hållbarhet har gjort att man måste finna andra källor för att komplettera de allmänna medlen och främja användningen av dessa. Det är därför överraskande att det inte finns tillräckligt med jämförande uppgifter om mängden privata medel för kultur och om effektiviteten hos vissa åtgärder samt att det inte finns någon jämförande metod i Europa. Man kan få en viss inblick i hur verkligheten ser ut i vissa länder genom studier och undersökningar om privata donationer och kultursponsring som genomförts av konst- och företagsorganisationer. De befintliga uppgifterna samlas dock in med hjälp av olika metoder och kan därför inte jämföras på EU-nivå.

För att kompensera bristen på systematiska uppgifter i frågor som rör privata kulturinvesteringar, och särskilt om befintliga stimulansåtgärder för privata investeringar i EU, har man försökt få en inblick i situationen när det gäller privata investeringar i olika EU-länder genom att inhämta information genom frågeformulär. Ett frågeformulär har skickats till EU:s 27 kulturministrar för att få uppgifter om befintliga stimulansåtgärder för privata kulturinvesteringar. De svar som mottagits är olika utförliga. Vi har fått svar från många kulturministrar som har underrättat oss om att de inte samlar in sådana uppgifter

systematiskt eller att det är finansministrarna som har behörighet i fråga om dessa uppgifter. De befintliga konst- och företagsorganisationerna samt kulturorganisationerna i Europa har också kontaktats och fått svara på några frågor om privata investeringar i kultursektorn. Fem fallstudier har gett en djupare inblick i utvalda länder (Italien, Nederländerna, Polen, Slovenien och Storbritannien). Kompendiet över kulturpolitik och trender i Europa ("The Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe"), som är en alleuropeisk kulturpolitisk kartläggning, har varit en annan värdefull uppgiftskälla för denna analys. Dessutom har omfattande skrivbordsundersökningar gjorts av relevant litteratur som fokuserar på detta ämne.

1.1.3. Studiens struktur

Studien består av sju kapitel. I kapitel I presenteras studien. I kapitel II ges den bakgrund som förklarar de viktigaste begrepp som används i studien. Grundläggande kulturpolitiska begrepp och finansieringssätt förklaras och en ram ges för att man ska förstå beskattningens roll och huvuddrag. Vidare ges en överblick över konst- och kulturfinansieringen genom att den delas in i tre olika finansieringskällor (statlig finansiering, privat finansiering och förvärvsinkomst) och efter de olika finansiärerna (företag, individer och ideella organisationer). Kapitlet behandlar finansieringssätten utifrån deras ekonomiska, politiska och kulturella dimensioner. Med hänsyn till EU-medlemsstaternas kulturella suveränitet och den begränsade roll som EU:s skattelagstiftning har, tar detta kapitel kortfattat upp hur EU:s skattelagstiftning påverkar medlemsstaterna. Olika privata investeringssätt klassificeras utifrån skälen till att man gör sådana investeringar (t.ex. direktinvesteringar, som inbegriper offentlig-privata partnerskap, sponsring, mecenatverksamhet och gåvor). Det betonas att alla statliga ansträngningar har ett nära samband med den proaktiva kultursektorn: kulturellt företagande, effektiv marknadsföring, intensiv penninginsamling och publikutveckling ("audience development") samt digital utveckling ("digital shift") utgör nya utmaningar för alla inblandade. I kapitel III beskrivs utvalda mekanismer, instrument och åtgärder som rör skattesänkningar och skatteavdrag, finansiella stimulansåtgärder som syftar till att locka potentiella medfinansiärer, stora organisationer som utgör en förmedlande länk mellan konst och företag eller konst och statliga sektorer samt andra politiska riktlinjer som kan ge upphov till nya trender. I kapitel IV beskrivs fem fallstudier från olika delar av EU, från norr till söder, i gamla och nya medlemsstater och i länder med olika kulturpolitiska traditioner (Italien, Nederländerna, Polen, Slovenien och Storbritannien). Syftet är att försöka identifiera befintliga metoder och trender när det gäller att främja privat kulturstöd. Kapitel V behandlar det amerikanska systemet med stimulansåtgärder för privata investeringar i kultur ur ett jämförande perspektiv. Ett av skälen till att skillnader uppstår är förekomsten av kulturella och systemmässiga olikheter i de europeiska respektive amerikanska finansieringssystemen. Utvalda mekanismer i det amerikanska privata finansieringssystemet tas därför upp i denna studie. I kapitel VI ges några slutkommentarer medan kapitel VII innehåller förslag till rekommendationer om hur privat finansiering av sektorn kan främjas på EU-nivå och genom politiska förslag som faller utanför EU:s egentliga behörighetsområde men som kanske motsvarar de tendenser som har upptäckts och som är av vikt för nationella och regionala myndigheter.

Det material som projektgruppen har tagit fram och som denna rapport baseras på utgörs av fem bilagor till denna studie: I bilaga 1 presenteras åtgärder för att främja privata investeringar i utvalda kultursektorer, nämligen den audiovisuella sektorn och kulturarvssektorn. Bilaga 2 innehåller fullständiga, ingående versioner av de fallstudier som beskrivs i kapitel IV i studien. Bilaga 3 är en förteckning över befintliga stimulansåtgärder för att främja privata investeringar i kultur i EU-länderna, som upprättats som ett arbetsdokument för denna studie. I bilaga 4 redogörs mer detaljerat än i kapitel V för det amerikanska systemet med privata donationer och dess kännetecken, och bilaga 5 innehåller en kort ordlista över de begrepp som används i studien.

1.2. Privata investeringar i kultur: underliggande begrepp

I denna studie betraktas **kultur** som en verksamhetssektor för den ursprungliga kreativa konst som har ekonomisk inverkan och ger sociala vinster genom att varor och tjänster skapas, framställs och sprids inom olika kulturområden. Kultursektorn ger olika kulturvärden. För att kunna göra en riktig bedömning av kulturvärdet måste man betrakta kultur både som en vara på privatmarknaden och som en kollektiv nytthet. Kulturvärdet har två huvudsakliga aspekter, nämligen ekonomiskt värde och kulturellt värde. Det ekonomiska värdet utgörs av användar- och icke-användarvärden. Kulturens marknads- eller användarvärde kan uttryckas som de priser som sätts på kulturella varor och tjänster. Begreppet icke-användarvärden betecknar värden som individer förknippar med kulturella varor eller tjänster även om de personligen inte utnyttjar dem (t.ex. evenemang, utställningar och böcker) (Hansen, 1997, Navrud och Ready, 2002). Icke-användarvärden kan sedan delas in i options-, arve-, existens-, prestige- och utbildningsvärden (Frey och Pommerehne, 1989). Begreppet kulturvärde avser det värde som en kulturell vara eller tjänst har, oavsett dess plats i det ekonomiska systemet. Kulturvärden delas in i sociala, symboliska, estetiska, spirituella, historiska och autentiska värden (Throsby, 2001).

För denna studie har man klassificerat de finansieringskällor som finns i en **blandad finansieringsekonomi**. Det finns följaktligen tre huvudkällor för finansiering av kultur i Europa: statligt stöd (direkt och indirekt), privat stöd (företagsstöd, privata donationer, fonder och stiftelser) och förvärvsinkomst.

Statligt stöd innefattar statligt direktstöd och indirekt statligt stöd. *Statligt direktstöd* för kultur definieras som allt stöd till kulturverksamhet från regeringsorgan och/eller andra offentliga organ. Statligt direktstöd innefattar subventioner, stipendier, bidrag etc., vilket innebär att pengar överförs direkt från de offentliga medlen till mottagarnas konton. *Statligt indirekt stöd* utgörs av åtgärder som har antagits av statliga och/eller offentliga institutioner, vanligen genom rättsakter, till förmån för kulturorganisationer och som inte innebär penningöverföringar från de förra till de senare. Indirekta åtgärder avser främst skattekostnader, dvs. den inkomst som lokala och nationella myndigheter avstår från på grund av skattesänkningar och skattebefrielser för kulturinstitut, jämbördiga medel och andra finans- eller banksystem där mottagarna, i stället för statsanställda, bestämmer vilka organisationer som ska gynnas.

Privat stöd – Privat kulturstöd utgör allt finansiellt stöd som tillhandahålls genom investeringar, donationer eller spendering på individuell eller icke-statlig nivå. Privat stöd kan vidare delas in i företagsstöd, privata donationer och stöd från fonder och stiftelser. *Företagsstöd* utgörs av direktinvesteringar som syftar till kapitalavkastning, inklusive offentlig-privata partnerskap och investeringar i konstsamlingar, samt sponsring och företagsdonationer. *Privata donationer* omfattar alla transaktioner som enskilda personer gör för att donera eller bidra till kulturen. Privata donationer bör särskiljas från hushållsutgifter för kultur, som tillhör kategorin förvärvsinkomst. Stöd från *fonder och stiftelser* utgör stöd från förmedlande institutioner. De är vanligen inrättade genom lag och tjänar särskilda syften. De har särskilda uppdrag och understöds av privata donationer.

Förvärvsinkomst – Denna kategori omfattar alla privata utlägg för kulturella ändamål, till exempel inträdesavgifter till kulturinstitut eller köp av kulturföremål. Förvärvsinkomst utgör därför alla direkta inkomster för kulturorganisationerna på marknaden.

Det statliga direktstödet till kultur tenderar för närvarande att minska, och **effekterna av den senaste tidens finanskris** påskyndar denna process. De flesta länders budgetar tillåter inte mer utgifter och länderna börjar därför bli villiga att testa system med privat kulturstöd. Nivån för företagsstödet i europeiska länder ökade under de föregående årtiondena men minskar i dag på grund av den finanskrisen nyligen. De privata stiftelserna i Europa gör också budgetnedskärningar, och de privata utgifterna har också påverkats negativt.

Det finns ett samband mellan investeringar i kultur och kulturvärden. Det finns fyra underkategorier privata investeringar i kultur beroende på skälen till att man gör sådana investeringar: **direktinvesteringar/kapitalinvesteringar** syftar främst till att skapa vinster (och har därför mestadels att göra med ekonomiskt värde); **sponsring** är en tvåsidig företagssamverkan (den ger vinst och pr för företag samt vinster för kulturorganisationer); **donationer och mecenatverksamhet** är verksamhet där donatorernas och mecenaternas skäl till största delen är förenliga med sociala, symboliska och liknande icke-ekonomiska värden, vilket innebär att donationer mestadels handlar om att förverkliga kulturvärden i alla deras former; **förvärvsinkomst** återspeglar såväl ekonomiska värden som kulturvärden.

Privat finansiering har också flera brister. Den är exempelvis ofta inriktad på konventionella konstnärliga program och ansedda kulturorganisationer. Den blandade ekonomin, där statlig finansiering ger en solid grund för sektorns stabilitet, privat finansiering stöder utvalda evenemang eller producenter enligt individuella preferenser och förvärvsinkomst ger konsumenterna valuta för pengarna, kan på egen hand kompensera för bristerna i varje finansieringssätt. Diversifieringen av finansieringskällorna är ett försök att jämna ut de icke-systematiska riskerna så att det positiva resultatet från en finansieringskälla kommer att neutralisera de negativa egenskaperna hos en annan.

Hörnstenen när det gäller att främja privata investeringar i kultursektorn är **skattepolitiken**. Skärningspunkten mellan skattepolitik och kulturpolitik är uppenbar eftersom skattelagstiftningen kan ha positiva eller negativa effekter på kulturen. Kulturpolitik och skattepolitik har alltid varit och blir i allt högre grad alltmer sammanlänkade. Skattelagstiftningen är viktig när det gäller att göra kultursektorn mer finansiellt oberoende. Den största fördelen med skattepolitiken, som ett instrument för att kanalisera statlig finansiering till konsten, är att den är neutral i det avseendet att skatteförmåner inte gäller för konstnärligt innehåll. I stället är kriterierna generella och kopplade till området eller typen av mottagare. Det är upp till individer, företag och ideella organisationer att fatta sina egna beslut på det kulturella området. Det är därför viktigt att förstå och främja en skattepolitik som tar hänsyn till kulturella aspekter som relevanta instrument i kulturpolitiken och som därmed ger utrymme för individuellt beslutsfattande när det gäller stöd till kulturprojekt.

Det finns många olika begrepp som används när man talar om skatteåtgärder, till exempel skattelättnader, skatterabatter, skattenedsättningar, skattebefrielse, skattereduktion, skatteincitament etc. De flesta av dessa begrepp avser bortskrivningar som minskar skatteunderlaget, medan skatteförmåner avser särskilda åtgärder som syftar till att främja ett önskvärt beteende när det gäller konst och kultur. Skatterabatter är sällan utformade för just kultur och konst utan för en större filantropisk kategori (O'Hagan, 1998). Kulturområdet är bara ett av många välgörenhetsområden som till exempel sociala frågor, hälsa, idrott, religion etc. Eftersom den statistik som finns till förfogande inte alltid särskiljer kultur från andra filantropiska områden är det svårt att övervaka de privata investeringar som görs i kultur med hjälp av de tillgängliga mekanismerna. På EU-nivå är den sänkta momssatsen en av de viktigaste åtgärderna när det gäller indirekt statlig finansiering, och momspolitikerna är därför ett viktigt instrument i den europeiska kulturpolitiken.

1.3. Privata investeringar i kultur: utvalda mekanismer och åtgärder

Olika åtgärder och mekanismer har tagits fram för att öka det privata finansieringsstödet till konst och kultur, till exempel skatteincitament för donatorer, konsumenter och sponsorer, stimulansåtgärder för insamling av pengar genom jämbördiga medel för att kombinera statligt stöd med privat insamlade pengar, reglering av offentlig-privata partnerskap, stöd till förmedlande mekanismer (t.ex. konst- och företagsforum, bidragsgivande fonder, lotteribaserade fonder och samhällsföretagarfonder), användning av

statligt finansierade kuponger som stimulerar kulturorganisationer att konkurrera om publiken och banksystem som ger goda lånemöjligheter. I jämförelse med statligt stöd (dvs. stipendier och bidrag) som ett slags statligt direktstöd utgör dessa åtgärder ett indirekt statligt kulturstöd. Staten stöder konst och kultur indirekt genom olika stimulansinsatser, inklusive skattelättnadsåtgärder, varigenom skattebetalare och mottagare, i stället för statsanställda, bestämmer vilka organisationer som ska gynnas.

I detta kapitel presenteras de 16 särskilda mekanismer och åtgärder som har valts ut för att främja privata investeringar i kultur i EU:s medlemsstater. De har identifierats med hjälp av de frågeformulär som har skickats till kulturministrarna i EU-länderna, tillgängliga uppgifter från kompendiet över kulturpolitik och trender i Europa och andra sekundära källor som har använts för denna studie samt genom den förståelse som man har fått genom fallstudierna.

1. Skatteincitament för kulturkonsumtion är de åtgärder där det skattepliktiga är all slags kulturkonsumtion (t.ex. köp av musik, tavlor eller skulpturer). De vanligaste slagen av sådana åtgärder är **momssänkningar** vid köp av kulturella varor, skatteavdrag vid köp av kulturföremål och andra åtgärder, t.ex. att överföra konst i stället för att betala skatt. Den sänkta momsen vid köp av kulturella varor och tjänster utgör det viktigaste underförstådda stödet till kulturindustrierna, särskilt i händelse av marknadsmisslyckanden (dvs. när kulturprodukter måste subventioneras eftersom marknaden är för liten för att fungera effektivt).
2. Vår undersökning med hjälp av frågeformulären, liksom de stödjande uppgifterna från kompendiet, visar att uppgifterna om åtgärder till stöd för **sponsring** inte har kontrollerats på ett konsekvent sätt. Företagssponsring av kultur förekommer i alla undersökta länder. Även om sponsring har stor potential och uppmuntras genom skatteincitament utgör sponsring fortfarande en liten del av kulturorganisationernas budgetintäkter.
3. **Offentlig-privata partnerskap (OPP)** avser vanligen ett avtal mellan en regering och den privata sektorn om att tillhandahålla offentliga tjänster eller infrastruktur. Sociala prioriteringar kombineras således med den privata sektorns kompetens. På så sätt befrias regeringen från bördan att hantera stora kapitalutgifter, och risken för kostnadsöverskridanden överförs till den privata sektorn.
4. **Procentlagstiftning** ("percentage legislation") eller procentfilantropi ("percentage philanthropy") är en skatteåtgärd genom vilken skattebetalare får bestämma att en viss procentuell andel av deras inkomstskatt ska gå till en viss ideell, icke-statlig organisation och i vissa fall till andra organisationer, t.ex. kyrkor. Denna åtgärd har två typiska inslag: 1) Skattebetalarna bestämmer själva hur stor del av deras erlagda skatt som ska tilldelas. 2) De öronmärkta medlen får bara användas för att stödja vissa mottagare (Bullain, 2004). Bland EU:s medlemsstater är procentlagstiftningssystemen i östeuropeiska länder som Ungern, Litauen, Polen, Slovakien, Rumänien och Slovenien de mest kända, men systemet finns i vissa andra länder, t.ex. Italien.
5. **Privata donationer** för kulturändamål definieras som ensidiga affärstransaktioner, från vilka donatorn inte förväntar sig någon direkt förmån. Donationer kan göras kontant eller in natura. Donationer har vanligen ett samband med högre kulturvärden, och vinst är inte huvudskälet. I situationer där donatorn ges incitament att donera till kultur innebär det generellt sett bättre resultat för kulturorganisationerna. Några EU-medlemsstater har vidtagit åtgärder för att stimulera privata donationer. Flera länder erbjuder avdrag för privata donatorer, i linje med den kulturpolitiska traditionen i Förenta staterna och de anglosaxiska länderna. Några av dessa länder (Tyskland, Italien och Grekland) har särskilda incitament när det gäller arvsskatter, där skatten på legat kan minskas med upp till 60 procent (Tyskland).

6. **Företagsdonationer** är gåvor, kontant eller in natura, från företag och andra rättssubjekt till kulturorganisationer eller enskilda konstnärer. Åtgärder till stöd för företagsdonationer har ofta formen av skatteincitament för donatorer. Trots att det är en etablerad åtgärd i länder med anglosaxisk kulturpolitisk tradition anges åtgärder till stöd för företagsdonationer mindre ofta än åtgärder till stöd för individuella donationer i frågeformulärssvaren. Orsaken till det mindre antalet svar i denna kategori kan vara bristen på riktig information och kontroll på området.
7. Flera länder tillåter att skattebetalare **överför** egendom, inklusive **konstverk, i stället för att betala olika skatter**, till exempel arvsskatt. Ett sådant system fungerar i själva verket som ett skatteavdragssystem i stället för ett skattelättnadssystem (Freudenberg, 2008) och är därmed mer fördelaktigt för skattebetalarna än för statskassan.
8. **Jämbördiga medel** är en term som används för att beskriva kravet eller villkoret att privata donationer kontant eller in natura måste matchas med ett visst belopp som står i proportion till värdet av donationen från en tredje part (t.ex. staten eller lokalsamhället). Det finns ett positivt samband mellan statliga bidrag och privata investeringar. Privata investerare tenderar nämligen att skänka mer till kultur när de får garantier för investeringens värde genom statligt stöd. Jämbördiga medel undersöks därför nu som ett möjligt sätt att se till det vid statliga investeringar görs rejäla ansträngningar för att få till stånd större investeringar från den privata sektorn.
9. I många länder är **lotterifonder** för kulturändamål en viktig källa till privata investeringar i kultur, eftersom spridningen av dessa har möjliggjort kulturåtgärder som annars inte hade varit möjliga. Användningen av lotterifonder för kulturändamål är en ganska ny åtgärd, men den blir allt viktigare i sökandet efter kompletterande bidrag på kulturområdet. Lotterifondernas insamlings- och fördelningsmetoder varierar från land till land. Dessa fonder är ofta kopplade till öronmärkta skatter och är därför öronmärkta för särskilda kulturändamål.
10. Ett annat sätt att stimulera privata investeringar i kultur är att använda **kuponger**. En kupong är generellt sett ett tillgodohavande på ett visst penningbelopp som endast kan användas för ett angivet ändamål. I kultursektorn används kuponger för att stimulera efterfrågan på kulturprodukter. I Europa finns det mest välkända kupongsystemet i Slovakien. Liknande system har testats i Tyskland och Storbritannien.
11. En **öronmärkt skatt** är en skatt vars intäkter (enligt lag) endast går till en specifik grupp eller ett visst användningsområde. Det finns fall där mottagare av öronmärkta skatter också får ytterligare medel från statsbudgeten. Öronmärkta skatter finner man vanligen inom områdena utbildning, anläggning av motorvägar, ekologi och social trygghet (Pasquesi, utan årtal). Användning av öronmärkta skatter nämndes sällan i frågeformulärssvaren och i den sekundära litteraturen. Denna möjlighet innebär ytterligare ett sätt att effektivt tillhandahålla kompletterande medel till kulturverksamhet.
12. **Banksystem** är vanligen system som banker har infört, eller som har att göra med bankers verksamhet, för att rikta bankstöd till kultursektorn. Banksystem kan innefatta lånesystem som ger en fördelaktig ränta för kulturverksamhet eller något annat kulturfrämjande instrument. Ett bra exempel på ett banksystem finns i Nederländerna, där Triodos Bank har beslutat att inrikta sin verksamhet i fråga om kommunikation och företagsansvar på att stödja kultursektorn. Triodos kulturfond beviljar lån till kulturinstitut och finansierar uppförande och renovering av kulturinrättningar som museer och teatrar (Holterhues, 2009).

13. Olika bidragsgivande organ har system för att främja privat kulturstöd. Med **stiftelser** avses en rättslig kategori ideella organisationer som vanligtvis antingen donerar medel och stöd till andra organisationer eller tillhandahåller finansieringskällan för sina egna välgörenhetsändamål. Den europeiska stiftelsesektorn växer kraftigt och får en allt större närvaro och betydelse i kultursektorn. De flesta stiftelser stöder sociala frågor och agendor medan ett mindre och begränsat antal stiftelser främst inriktar sig på kultur.
14. En annan ny form av privata investeringar i kultursektorn är **filantrokapitalism**, som tillämpar principer för riskkapitalinvestering, till exempel långsiktiga investeringar och stöd för kapacitetsuppbyggnad, på frivillig- och samhällssektorn. Det är ett slags "engagerad" filantropi.
15. Befintliga **konst- och företagsorganisationer** tillhandahåller viktiga tjänster genom sin utbildningsverksamhet, informationsverksamhet och verksamhet för att förbinda konst- och företagssektorn. Upprättandet av sådana specialiserade organ, som främjar åtaganden mellan affärsföretag och konstsektorn, stärker det privata deltagandet i kultursektorn. En särskilt viktig aspekt av deras verksamhet är att övervaka och rapportera om företags bidragsansträngningar, eftersom det inte görs någon systematisk insamling av uppgifter om privata kulturinvesteringar på nationell eller europeisk nivå.
16. Vikten av de nya mekanismer som utvecklas på det digitala området, t.ex. **crowdfunding och insamling av pengar via internet**, framhävs som viktiga nya instrument för att främja privata investeringar i kultur.

1.4. Privata investeringar i kultur: fallstudier av länder

Europa har olika kulturpolitiska system för att försöka möta utmaningarna med att balansera ekonomisk effektivitet och produktivitet å ena sidan och eftersträva önskvärda sociala och kulturella mål å andra sidan (Boorsma, 1998). Dessa system har olika organisationsmodeller, från centraliserade byråkratiska modeller till så kallade armlängdsmodeller ("arm's-length models"). Följaktligen finns det skillnader i användningen och funktionerna när det gäller indirekta offentlig-politiska åtgärder, t.ex. skattelättnader och skatteincitament, samt stöd som styrs av efterfrågan, t.ex. kuponger, räntefria lån, jämbördiga medel och partnerskap inom området för offentliga finanser, och en viss närvaro av förmedlingsorganisationer (t.ex. konst- och företagsorganisationer samt offentliga välgörenhetsorganisationer).

För att analysera kulturpolitiken och dess sätt att hantera denna utmaning har fem djupgående fallstudier av länder tagits med i denna studie. Fallen i dessa utvalda länder ger inblick i olika system som finns i dag och identifierar praktiska åtgärder och exempel på bästa nationella praxis när det gäller att främja privata investeringar i kultursektorn. Fallstudierna identifierar därmed olika verkligheter och frågor när det gäller finansieringen av kultur. Att det råder olika situationer i Europa framgår av de utvalda länderna: Italien, Nederländerna, Polen, Slovenien och Storbritannien. Resultaten av fallstudierna framhäver europeiska likheter och skillnader. Resultaten visar att Storbritannien och Nederländerna (länder med anglosaxisk kulturpolitisk tradition) har de mest avancerade mekanismerna och åtgärderna för att stimulera den privata sektorn att donera till kultur. Som nya medlemmar i EU med en före detta socialistisk bakgrund har Slovenien och Polen fortfarande underutvecklade stödsystem för privata investeringar på grund av tämligen rigida strukturer inom kultursektorn. Italien, som är ett Medelhavsland, är ett gränsfall: det finns fortfarande en statlig dominans men även stora möjligheter till deltagande av den privata sektorn.

- Fallet med Italien visar att det, även om staten har huvudrollen och det största ansvaret när det gäller att stödja kultur, finns många olika initiativ, incitament och system för att främja privat kulturstöd. Bankstiftelser är viktigast i dessa system.

- Det privata kulturstödet i Nederländerna har ökat det senaste årtiondet, både som andel av det totala stödet och i absoluta tal. Regeringen har åstadkommit en hel del i fråga om skattelagstiftning och program som stimulerar till privat stöd. Den nuvarande kulturpolitiska modellen i Nederländerna har drag av både armslängds- och företagsmodellen. I kulturpolitiska förändringar som aviserats för den kommande fyraårsperioden betonas vikten av företagsmodeller.
- I Polen är främjande av privata investeringar i kultur fortfarande något nytt, och landet behöver en noggrant utformad strategisk metod för att vidareutveckla detta. Det behovet hänger samman med behovet av en allmän omstrukturering av kultursektorn i Polen.
- I Slovenien är det för få strukturella förändringar som leder till ett större deltagande av den privata sektorn i kulturen. Trots de befintliga kulturpolitiska målen att modernisera den statliga kultursektorn och mobilisera privat finansiering har få konkreta åtgärder vidtagits för att genomföra detta.
- I Storbritannien anses den så kallade gyllene standarden för finansiering av kultur vara en så kallad trefotsekonomi där varje inkomstkälla (offentlig, privat och intjänad) utgör en tredjedel av den totala inkomsten. I verkligheten utgör bara förvärvsinkomsten en tredjedel av den totala inkomsten (32 procent); statlig finansiering utgör i genomsnitt 53 procent av konstorganisationernas inkomst medan privata investeringar står för de återstående 15 procenten (Marmiri, 2010a). På grund av den senaste tidens nedskärningar i de nationella och lokala konstbudgetarna tvingas konst- och kultursektorn att finna alternativa inkomstkällor, dvs. privata investeringar, för att ersätta det statliga stödet. Regeringen undersöker nya sätt att främja deltagande av den privata sektorn genom att utveckla en så kallad utmaningsfond ("challenge fund") för att ge incitament till donatorer och stärka konstorganisationernas penninginsamlingskapacitet.

1.5. Europa mot USA: en jämförande översikt över incitamenten för privata investeringar i kultur

En jämförelse mellan europeiska och amerikanska tendenser när det gäller privata investeringar i kultur visar stora skillnader i politisk inriktning och efterföljande resultat. Systemen skiljer sig åt både strukturellt och när det gäller beloppen för privat stöd. Vissa skillnader hänger samman med politiska och rättsliga förutsättningar, vissa har att göra med tillgången till resurser för penninginsamling och förekomsten av en bedjande kultur och andra har att göra med kulturen och traditionen att skänka och sprida rikedom.

Sedan 1990-talet har det skett stora förändringar i den politiska utvecklingen, både i Europa och i USA. Medan europeiska länder har infört skattelagstiftning som stöder och främjar privata investeringar i kultur har amerikanska offentliga organ gjort stora nedskärningar i det statliga kulturstödet och därmed överlämnat det i marknadskrafternas händer.

Skillnaden mellan kultur som en kollektiv nytthet och kultur som en marknadsvara är den nödvändiga differentieringen när man jämför stödnivåerna för kultursektorn i de europeiska länderna och i USA. Europas största utmaning är att upprätthålla sina resultat när det gäller att stödja konst och kultur som en kollektiv nytthet och samtidigt främja mer stimulerande, omfattande och mångskiftande mekanismer för privat finansiering

De flesta skillnaderna mellan USA och EU är uppenbara när det gäller skattepolitiska bestämmelser, där USA tillämpar fler skatteåtgärder som syftar till att få den privata sektorn att stödja kultur. Dessa åtgärder innefattar följande, funktionellt beskrivet: de många olika slagen av privat stöd, en högre procentuell andel individuellt stöd i den totala privata kulturfinansieringen, de välgörenhetsmekanismer som har skapats genom

skattebestämmelserna (t.ex. gemensam förvärvsfond [”pooled income fund”], fond för oåterkallelig överföring av kapital till välgörenhetsorganisation [”charitable remainder trust”] och fond för minskning av mottagares skattegrundande inkomst [”charitable lead trust”]), de högre gränserna för skattelättnader för individuella donationer och behörighetskriterierna för skattelättnader.

I USA har företagsstödet för konst och kultur gått från välgörenhetsstöd till en mer marknadsbaserad och sponsringsinriktad strategi.

Skillnaderna i nivåerna för privata donationer i USA och Europa hänger vanligtvis samman med den federala inkomstskatten, arvsskatten, realisationsvinstskatten och gåvoskatten. De instrument som används i det amerikanska systemet, som används i mindre utsträckning i Europa, finns inom områdena filantrokapitalism och gåvoplanering (”planned giving”).

Den höga nivån för det privata stödet till kultur i USA leder inte nödvändigtvis till en finansiellt stabil konstsektor. En konstant ökning av de fasta kostnaderna, tillsammans med växande konkurrens, högre förväntningar från mecenater, minskad statlig finansiering och allmän ekonomisk kris har lett till en ny diskussion om lämpliga nivåer för stöd till kultur från såväl privata som offentliga finansieringskällor.

1.6. Slutkommentarer

Det europeiska kulturfinansieringssystemet är till övervägande del statligt inriktat, och viljan att införa incitament för privata donationer är beroende av de allmänpolitiska ramarna och den politiska beredvilligheten. De flesta europeiska länders budgetar tillåter inte mer utgifter, särskilt med tanke på den ekonomiska krisen nyligen, och de bör därför visa en större vilja att testa system med privat kulturstöd. Det har dock genomförts mycket få nya politiska åtgärder för att främja privata investeringar i kultur, vilket därmed visar att politiken släpar efter när det gäller att ta itu med dagens tendenser och utmaningar.

Här följer några huvudpunkter som belyser de centrala inslagen i studien:

- Det statliga direktstödet till kultur tenderar för närvarande att minska, och effekterna av den senaste tidens finanskris påskyndar denna process. Behovet av att reformera kultursektorn för att göra den mer hållbar och företagsmässig märks i den europeiska kulturpolitiken, även om verkligheten visar olika nivåer när det gäller genomförandet av detta strategiska mål.
- Statligt direktstöd är främst inriktat på att stödja kulturell infrastruktur och produktion (dvs. kulturellt utbud), men nya trender visar att politiken har fått en ny infallsvinkel och beaktar konsumtionsaspekten. Det nya hänsynstagandet till konsumtionsaspekten har lett till ett krav på att kulturorganisationer visar sin relevans för publiken.
- Indirekta åtgärder för statligt stöd via skatteincitament i Europa är välutvecklade, men medborgarnas, kulturorganisationernas och företagets utnyttjande av dessa bestämmelser varierar i de olika länderna, vilket visar att givandekulturen måste främjas och utvecklas.
- Tendensen att överbetona det privata stödets potential som ett alternativ till statligt stöd är omstridd eftersom privata fonder minskar snabbt under krisen och många undersökningsresultat visar att det finns ett positivt samband mellan statens roll och privata investeringar i kultur. Statligt ingripande i form av jämbördiga medel eller skatteincitament inger en tro på vikten av kultur hos sponsorer och donatorer som vill dra fördel av i en redan framgångsrik och viktig sektor.

- Professionaliseringen av penninginsamlingsverksamheten är inte tillräckligt utvecklad i Europa. Även om det finns ett behov av en sådan professionalisering är det mycket svårt att fatta det avgörande beslutet att anställa personer som samlar in pengar när det ofta inte finns tillräckligt med medel för att ge skälig ersättning för central kulturell eller artistisk verksamhet, eller att anlita externa konsulter som samlar in pengar. Penninginsamling är därför inte i tillräcklig utsträckning en integrerad del i de flesta kulturorganisationers verksamhetsstruktur.

Den allmänna tanken att öka nivån för privata bidrag till konst och kultur betraktas generellt sett som ett lovande alternativ för att öka kultursektorns finansiella hållbarhet i en tid då statlig finansiering har blivit föremål för kritisk granskning. Den minskade sponsrings- och donationsverksamheten under den ekonomiska krisen är dock inte förenlig med denna tanke. Större ansträngningar behövs för att upprätta starkare band mellan publik, företag och samfund för att erkänna de olika kulturvärdena och dra fördel av dem på grundval av de olika motiv som ligger bakom privata beslut att investera i kultur. Regeringar möter utmaningar när det gäller att förbättra de politiska och rättsliga förutsättningarna för att främja och belöna privat stöd till kultur. Sponsorer måste uppmuntras att undersöka nya möjligheter till en mer innovativ marknadsföring genom konst och kultur, mecenater måste uppmuntras att återupptäcka sin passion att hitta nya talanger, donatorer måste uppmuntras att känna sig delaktiga i utformningen av kulturlivet och kultursektorn måste uppmuntras att inse att penninginsamling och sponsring inte bara är viktigt av finansiella skäl utan även för den sociala legitimeringen av kulturella uppdrag.

1.7. Rekommendationer

De omedelbara utmaningarna när det gäller att främja privata investeringar i kultursektorn är följande, baserat på resultaten av denna studie:

- **Utveckla en god balans mellan direkt och indirekt statligt stöd till konst och kultur**

På grund av de särskilda dragen i europeiska kulturer och modeller för kulturell utveckling i Europa bör inte främjande av privata investeringar i kultur ske på bekostnad av statlig finansiering. Statliga och privata medel kompletterar varandra eftersom en solid grund för statlig finansiering befäster känslan av förtroende för det allmänna kulturvärdet å ena sidan och ger stabilitet åt kultursektorn å den andra. I kristider minskar efterfrågan på kulturella varor mer än på andra varor. Statligt stöd är nödvändigt för att bevara det allmänna kulturvärdet.

- **Utveckla metoder för insamling av jämförande information**

Bristen på systematiska jämförande uppgifter om skattesituationen i EU när det gäller kultursektorn och avsaknaden av uppgifter grundade på en gemensam metod utgör allvarliga hinder för forskningen om privata investeringar i kultur i Europa. En annan utmaning är att utveckla en gemensam ram för att klassificera olika slags filantropier, där kultur utgör en separat kategori och där olika system står till förfogande för att underlätta jämförande forskning i framtiden. De befintliga initiativen, t.ex. Eurostats kulturstatistik samt Europarådets och ERICarts (European institute for comparative cultural research) kompendieprojekt, måste därför vidareutvecklas.

➤ **Utveckla ytterligare stöd för internationella organisationer för kontroll av jämförande uppgifter och metoder**

Spridningen av åtgärder och mekanismer runtom i EU:s medlemsstater bekräftar behovet av internationella organ och nätverk, som skulle kunna göra en mer tillförlitlig och oberoende bedömning av uppgifter och metoder, och en effektivare spridning av resultaten till målgrupperna. Uppgifter som samlas in av konst- och företagsforum är värdefulla informationskällor, men de skulle vinna på ett enhetligt metodiskt tillvägagångssätt för insamling och tolkning av uppgifter. Det bör vara en naturlig uppgift för EU att ge ytterligare stöd till de internationella paraplyorganisationerna för befintliga konst- och företagsforum och andra förmedlande organ, för att skapa och främja villkor som gynnar privat finansiering av konst och kultur.

➤ **Öka medvetenheten om och förståelsen av befintliga skatteåtgärder och skatteförmåner**

Den största skillnaden mellan det amerikanska och det europeiska systemet är inte de olika åtgärderna (även om så ibland är fallet) utan mestadels genomförandet av dessa. I Europa fastställs fördelaktiga skatteåtgärder i många olika lagar (lagen om inkomstskatt, lagen om arvs- och gåvoskatt, lagen om mervärdesskatt etc.) och de rör olika sektorer (t.ex. radio- och tv-sektorn, utbildningssektorn och miljösektorn). Därför finns det en allmän brist på medvetenhet bland mottagarna och investerarna/donatorerna/sponsorerna. Att öka medvetenheten om och förståelsen av de befintliga och planerade skatteåtgärderna är ett nödvändigt steg mot ett produktivt utnyttjande av den befintliga lagstiftningen. Ett effektivt utnyttjande av rättsliga bestämmelser förutsätter att en gränsöverskridande katalog eller handbok om givande upprättas, med en ingående beskrivning av den gällande nationella lagstiftningen och nationella kampanjer för att främja utnyttjande av tillgängliga skatteåtgärder.

➤ **Utveckla statligt stöd för professionalisering av penninginsamling**

En annan skillnad mellan det amerikanska och det europeiska systemet är uppenbar när man beaktar de resurser som ägnas åt penninginsamling. Nivåerna för det privata kulturstödet i USA visar att det amerikanska systemet främjar goda penninginsamlingsmetoder, medan penninginsamling bara är en kompletterande och oregelbunden mekanism i det europeiska kultursystemet. Om medlen inte räcker till för att täcka centrala planeringskostnader kräver professionaliseringen av penninginsamlingen riktade kulturpolitiska åtgärder för att stödja utvecklingen av program och strategier för penninginsamling.

➤ **Öka medvetenheten om lobbyingsmöjligheter i enlighet med artikel 167.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (f.d. artikel 151.4 i fördraget om Europeiska gemenskapen) för att utforma en politik med konsekvenser för kulturen**

Enligt artikel 167.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska EU-institutionerna beakta kulturella aspekter då de handlar enligt andra bestämmelser i fördraget. Denna artikel ger EU-institutionerna befogenhet och möjlighet att utöva påtryckningar i kulturella frågor, inklusive mekanismer och åtgärder för att styra privata investeringar mot kultur.

➤ **Harmonisera mervärdesskatteåtgärder utan att äventyra kulturella varors och tjänsters exceptionella status**

Europeiska unionen har deklarerat att harmonisering av mervärdesskatteåtgärder är ett möjligt sätt att vidareutveckla skattelagstiftningen i EU. När man gör sådana ändringar bör man vara försiktig så att man inte förstör det som har åstadkommit med de undantag från mervärdesskatt på kultur som nämns i studien. Vidare bör man följa exemplen från de länder där kulturella varor och tjänster har en fördelaktig, exemplarisk ställning.

➤ **Ge stöd till konst- och företagsforum som medlare mellan konst, företag och lagstiftare**

Konst- och företagsforum är förmedlande mekanismer som uppmuntrar donatorer att utveckla en givandekultur och kulturorganisationer och konstnärer att utveckla en bedjande kultur. Dessa organisationer har en aktiv roll när det gäller att upprätta och främja partnerskap mellan kultur- och företagssektorn. Sådana partnerskap innebär att de företagsorganisationer som stöder kulturprojekt får strategiska insikter om respektive märkes status och synlighet såsom de marknadsförs i partnerskapet med kulturorganisationerna, samtidigt som kulturorganisationerna får en större säkerhet i den långsiktiga programplaneringen. Konst- och företagsforum är också redskap som utnyttjas för att genomföra förmånliga skattesystem i praktiken.

➤ **Främja och utbyta bästa skattepolitiska praxis för att främja privat kulturstöd i medlemsstaterna**

Det skattepolitiska stödet är mycket viktigt när man fastställer ramen för ett större deltagande av privata fonder. Statliga tjänstemän och organ med inflytande på kulturområdet har en något begränsad inblick i alla de olika åtgärder och medel som finns till förfogande på skatteområdet. Därför är det inte överraskande att det saknas ett stort stöd för att förbättra befintliga eller införa nya åtgärder som skulle uppmuntra till privat investering i kultur. Denna situation visar att man måste övervaka och bedöma effekterna av skattepolitikens genomförande på kulturområdet och inleda en så kallad tvärkomparativ analys på EU-nivå i syfte att finna optimala lösningar. Om skattemyndigheter och finansministerier inte gör behöriga skatteutgiftsanalyser styrs varje försök att förbättra skattesituationen av ideologi i stället för att vara ett tydligt, pragmatiskt svar på växlande, långsiktiga finanspolitiska utsikter.

➤ **Styra kulturpolitiska åtgärder med utgångspunkt i olika kulturvärden**

Komplexa faktorer påverkar de privata investeringarna i kultur. Vissa är yttre faktorer (t.ex. mer allmänna politiska och rättsliga förutsättningar), vissa rör donatorn (t.ex. kulturen av givande och spridning av rikedom, inbegripet överföring av denna till framtida generationer) och vissa finns inom kultursektorn (t.ex. resurser som är avsatta för penninginsamling och bedjandekulturen). En sådan komplexitet kräver kulturpolitiska åtgärder som är multidimensionella och holistiska när det gäller utformningen och genomförandet och som styrs av olika kulturvärden. En av de största utmaningarna när det gäller att utforma kulturpolitiken är dock att skapa proaktiva mekanismer som kan klara av plötsliga förändringar i den sociala, politiska och ekonomiska miljön. Kulturpolitiska åtgärder för att främja privata investeringar i kultur bör till övervägande del syfta till att utveckla kompetens inom kultursektorn för att upprätta produktiva förbindelser med den privata sektorn. Kulturpolitiska utvecklingsriktningar bör vidare leda till en lämplig rättslig ram där blandekonomiska principer anges som grund för hållbarhet.